

**Institucijski projekti Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
2021.-2026.**

Naziv projekta
Teologija u multikulturalnom društvu
Strateško područje; naslov teme¹
SP: 2. strateško područje: Čovjek kao povijesno biće u društvu, kulturi, politici i crkvenom nauku od ranog kršćanstva do danas NT: Dijaloška teologija u multikulturalnom i multi (a)religioznom društvu
Voditelj projekta
Izv. prof. dr. sc. Anto Barišić
Suradnici
Izv. prof. dr. sc. Alojz Ćubelić Prof. dr. sc. Tonči Matulić Izv. prof. dr. sc. Andrea Filić Doc. dr. sc. Vanda Kraft-Soić Doc. dr. sc. Daniel Patafta Doc. dr. sc. Branko Murić Dr. sc. Ante Bekavac
Trajanje projekta
2021. – 2026.
Ukupan iznos troškova projekta Izvor financiranja (SuZg, KBF, NDS, HBK, Provincija...)
<ul style="list-style-type: none">
• <i>Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu</i> (temeljno financiranje znanstvene i umjetničke djelatnosti, potpora izdavačkoj djelatnosti, troškovi putovanja i smještaja za sudjelovanje za znanstvenim skupovima)
• <i>Kršćanska sadašnjost</i> (djelomično financiranje izdavačke djelatnosti)
• potpora Ministarstva znanosti i obrazovanja za izdavanje znanstvenih knjiga

¹ Vidi *Strateški program znanstvenih istraživanja 2021. – 2026.*, 5. poglavlje, str. 49-92.

• donacije

Sažetak **(metodologija istraživanja; ciljevi; očekivani rezultati)**

Ciljevi i sadržaj znanstvenih istraživanja: Za nama je 20. stoljeće, stoljeće velikih diktatura, autokratskih režima i svjetskih ratova (1914. – 1918.; 1941. – 1945.), te Domovinskog rata (1991. – 1995.), stoljeće koje je iza sebe ostavilo brojne uništene živote, ruševine, pustoš i nepovjerenje među ljudima i narodima svijeta od čega se neki narodi i danas oporavljaju. Ali u drugoj polovici 20. stoljeća dogodio se i II. vatikanski koncil (1962. – 1965.) koji u dvomilenijskoj povijesti Katoličke Crkve i poslije ratne materijalne obnove porušene Europe predstavlja izvanredni i gotovo jedinstven događaj. Označio je prekretnicu nakon koje Crkva u svom odnosu prema svijetu ne gaji više kao do tada višestoljetna načela takmičenja i rivalstva sa svijetom te njegovim društvenim, političkim i kulturnim institucijama ili pak obrane i napadanja svijeta, nego je krenula putem dijaloga. Želimo promišljati kako se ovaj zaokret odrazio na hrvatske crkvene, društvene, kulturne i političke prilike unutar koji se tada nalazio Hrvatski narod kao cjelina unutar ondašnje državne tvorevine (1945. – 1990.), kao i na razdoblje nakon demokratskih promjena u Republici Hrvatskoj, od 1990. pa na dalje. Osobito ćemo svratiti pažnju na trojicu istaknutih mislilaca, teologa i filozofa profesora Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Tomislava Janka Šagi-Bunića (+ 1999.), Josipa Turčinovića (+ 1990.) i Vjekoslava Bajsića (+ 1994.) te njihovu ulogu u promociji dijaloga kad je to bilo ponekad i opasno i nepoželjno kako unutar same Crkve tako i unutar društva u kojem su živjeli i djelovali. Jednom prilikom se prof. Bajsić o dijalogu izrazio sljedećim riječima: „Ulazimo u razdoblje neminovne potrebe međusobnih obzira, i na svoj planeti i u bliskom susjedstvu, jer drukčije nitko neće opstati.“ Unutar dometa naših promišljanja uključujemo sveukupni spektar suradnika i bliskih osoba spomenutih profesora kako iz svijeta osobito hrvatske, ali i svjetske, kulture, politike, umjetnosti, tako i iz svijeta crkvenog kruga kršćanskih i nekršćanskih zajednica, imajući pritom osobito u vidu ekumenska gibanja i međureligijski dijalog te njihovo doprinos u svemu tome. Budući da je „Crkva bez dijaloga protivna humanizmu i Evanđelju“ (Turčinović) te da u „u dijalog ne stupaju nauke i sustavi, već ljudi“ (Šagi-Bunić) smatramo da je neizbježno ne samo otkriti nosive, univerzalne elemente i načela iz toga dijela hrvatske povijesti kojim su trojica profesora, sa svojim brojnim suradnicima i s crkvene i s ne crkvene strane gradili društvo dijaloga, međusobnog uvažavanja i razumijevanja bez obzira na vjerska, nacionalna ili pak kulturna nasljeđa nego ih istovremeno afirmirati i usvajati danas u ovom digitalnom, demokratskom, multikulturalnom i (a)religioznom društvu naroda ujedinjene Europe.

Cilj je ovog istraživanja otkriti i prikazati kako je dijaloška teologija i kulturno djelovanje trojice gore spomenutih profesora te njihovih brojnih suradnika u drugoj polovici 20. stoljeća djelovala na crkvene i društvene institucije svih razina; kako se je odnosila prema tadašnjem (a)religioznom, ili možda bolje reći (anti)religioznom društvu iz razdoblja komunističke vladavine. Osim toga cilj nam je također otkriti i poveznice njihovih pozitivnih stavova koji su proizlazili iz njihova dijaloškog usmjerenja, stavova koji mogu biti važeći i za današnju multikulturalnu i (a)religioznu svijest na počecima 21. stoljeća. Metode koje ćemo pritom upotrijebiti će biti: kritička, analitička, metoda komparacije, kompilacije, sinteze i interpretacije. Nositelj teme je Katedra povijesti kršćanske literature i kršćanskog nauka.

Aktivnosti i dinamika znanstvenih istraživanja: Planiramo kroz narednih pet godina napraviti projektni prijedlog vezan za našu temu u suradnji s drugim katedrama Fakulteta (katedrom crkvene povijesti, ekumenske teologije, fundamentalne i dogmatske teologije, filozofije, te prema potrebi i s drugim

katedrama). Rezultate istraživanja planiramo predstavljati na simpozijima, te ih povremeno objavljevati u znanstvenim časopisima i/ili zbornicima s održanih simpozija.

Očekivani doprinosi znanstvenih istraživanja: očekujemo, kako smo maločas naznačili, rezultate istraživanja povremeno publicirati u relevantnim znanstvenim časopisima. Zatim, očekujemo dodatni razvoj suradnje s gore navedenim katedrama, kao i među institucijske suradnje s relevantnim znanstvenim institucijama u i izvan Republike Hrvatske, kao npr. s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti, kako bi istraživački opseg naše teme dobio maksimalnu širinu, ali i sa srodnim institucijama izvan Republike Hrvatske. Osim toga nastajat ćemo stupiti u kontakt s kolegama s Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu, Đakovu i Ljubljani, Franjevačkom teologijom u Sarajevu, s Pravoslavnim bogoslovnim fakultetom u Beogradu, te s nekim suradnicima iz Italije i Grčke. A ukaže li se tijekom vremena potreba, krug naše suradnje ćemo s vremenom i proširivati osim malo čas navedenih i na druge institucije i pojedinačne osobe. Naposljetku, očekujemo da interdisciplinarni pristup, kojim ćemo se voditi kod obrade zadane tematike, bude poticaj za stvaranje i življenje dijaloškog ozračja i klime tolerancije kakvo su stvarali profesori Turčinović, Bajsic i Šagi-Bunić nekoć u svom, a mi danas u našem multikulturalnom, (a)religioznom europskom društvu današnjice na počecima tzv. digitalnog tisućljeća.

Planirano:

U tijeku:

- Priprema knjige u kojoj će biti objavljena korespondencija Tomislava Janka Šagi-Bunića i Hadrijana Boraka, urednici A. Barišić, A. Filić (započeto: 2022., planirano objavljivanje: 2023./2024.)
- Pisanje knjige o percepciji i recepciji rezultata Šagi-Bunićevih istraživanja o efeškoj i kalcedonskoj kristološkoj problematici, A. Filić (započeto: 2021., planirano objavljivanje: 2026.)
- Priprema i organizacija simpozija o 100. obljetnici rođenja T. J. Šagi-Bunića (programski i organizacijski odbor) (započeto: 2022., održavanje simpozija: 20. 21. 10. 2023.) Suradnici: Doc. dr. sc. Mislav Kutleša; Prof. dr. sc. Tonči Matulić; Doc. dr. sc. Vanda Kraft-Soić; Izv. prof. dr. sc. Andrea Filić; Doc. dr. sc. Branko Murić; Prof. dr. sc. Ivan Bodrožić; Prof. dr. sc. Georgios Martzelos; Izv. prof. dr. sc. Zdravko Jovanović; Prof. ddr. sc. Gianluigi Pasquale.

Planirano:

- Sudjelovanje s predavanjem na simpoziju o 100. obljetnici rođenja T. J. Šagi-Bunića, 2023.
- Pisanje znanstvenog rada proizašlog iz predavanja na simpoziju o 100. obljetnici rođenja T. J. Šagi-Bunića, 2023./2024., A. Barišić, A. Filić, V. Kraft Soić
- Priređivanje zbornika sa simpozija o 100. obljetnici rođenja T. J. Šagi-Bunića (planiran početak prikupljanja članaka: 2024., planirano objavljivanje: 2025./2026.). Urednici: A. Barišić, A. Filić, V. Kraft Soić
- Predpripravni radovi za knjigu u kojoj će biti objavljene Šagi-Bunićeve neobjavljene propovijedi, svezak I (planiran početak radova: 2026.), urednici A. Barišić, A. Filić, V. Kraft Soić
- Istraživanje za knjigu T. J. Šagi-Bunić, u nizu profesori KBF-a, A. Barišić (planiran početak radova: 2025-2028.)

Ključne riječi

Teologija, društvo, religija, kultura, Tomislav Janko Šagi-Bunić

Ostvareni rezultati

Anto Barišić, *Dr. Tomislav Zdenko Tenšek*, Zagreb, 2021. (knjiga)